

Bestemmelser, men der er altsaa en Lejlighed for dem til at blive fri for disse Forpligtelser, og det er udtrykkelig sagt, at Afløsningen skal finde Sted i Henhold til den gældende Synslov. Nu har jeg hørt sige, at der allerede har fundet adskillige Afløsninger Sted, og man har Indtryk af, at adskillige af disse Afløsninger er gaaede en hel Del udenfor den Ramme, der her er angivet. Jeg skal ikke bedømme, hvorvidt det forholder sig saaledes eller ikke, men dersom der er noget rigtigt i denne Paastand, anser jeg det for saa meget desto bedre, at det i denne Lov udtrykkelig siges, at man ikke kan gaa udenfor den Ramme, som angives ved den nugældende Synslov af 1861.

Jeg skal ellers ikke komme ind paa mange Detailler i Lovforslaget — det henhører jo ogsaa til en anden Behandling at komme ind paa Enkeltheder —, men jeg vil blot i al Korthed sige, at naar jeg tilfældigvis i Dag har hørt en Anke udtale over, at vi, naar vi lovgiver her i Rigsdagen, er tilbøjelige til at komme alt for meget ind paa at lovgive i Detailler, er der dog vist her et af de Lovforslag, om hvilke enhver maa erkende, at naar der overhovedet skulde gives en Lov, der samlede alle nugældende Bestemmelser, var man der nødt til at gaa i høj Grad i Enkeltheder, hvilket man ogsaa gør i dette Lovforslag. Man kan jo kalde det en Svaghed ved Lovforslaget, men man kan ogsaa kalde det en Fordel ved det, at det udtrykker sig saa klart og tydeligt som muligt om de forskellige Enkeltheder.

Der er et Forhold, som jeg vil tillade mig at omtale særligt, idet der jo maaske ogsaa er andre Enkeltheder, som kan blive kritiserede, men det vil kunne ske i det eventuelle Udvalg. Jeg vilde her gerne udtale min Glæde over Bestræbelserne for at bevare alt, hvad der har arkitektonisk og arkæologisk Værd. Jeg vilde gerne benytte Lejligheden til at udtale, at jeg flere Gange er stødt paa den Opfattelse hos Mennesker, ja, jeg fandt den endogsaa hos et gejstligt Medlem indenfor det kirkelige Udvalg, at naar Kirkerne saa tidt var blevet ilde behandlede i den Henseende, at der var fjernet Ting fra dem, som i Virkeligheden havde historisk, arkitektonisk eller arkæologisk Værd, laa Ansvarer derfor hos Kirketiendeerne. Det er selvfølgelig at give Anklagen eller Beklagelsen en fejl Adresse, for Kirketiendeerne har jo ikke kunnet gaa ind og plyndre deres egne Kirker og saa bagefter gøre en Forretning med Kirkens Ejendele ved at sælge dem

til et Museum eller pryde deres eget Hjem dermed. Nej, Ansvarer derfor laa hos Synet. Der var overhovedet en Tid her i vort Folk, hvor der ligesom var et Hul i det kulturelle, og paa hvilken man ikke rigtig havde Forstaaelsen af den Slags Ting. Det er nu forlængst forbi, men det gjorde sig ogsaa gældende med Hensyn til Kirkesynene. Der var en Periode, hvor dette sved til Kirken, ligesom det har svedet til mange af vore Herregaarde og andre arkitektonisk værdifulde Bygninger. Der blev handlet ilde med dem ikke alene i arkitektonisk Henseende, men ogsaa med Hensyn til værdifulde Ting, som var i deres Indre. Døer sagde Synet: Lad os faa det gamle Stadsværk, og saaledes blev der borttaget værdifulde Ting, udskaarne Stykker af Stolestader og Rammer til gamle Epitafier o. s. v. Det blev egentlig behandlet som gammelt Skrammel. Og saa er det naturligvis gaaet med mange af den Slags Ting — jeg kan ogsaa nævne Døbefontsbækkener — paa den Maade, at de mange Gange sluttelig er havnede i et Museum, hvor man nu kan finde dem. Men ofte har det været saaledes, at den private Tiendeer var en Mand, som havde mere Forstaaelse af de Tings Værd, og som saa tog sig af dem, og derfor kan man finde dem omkring i private Boliger, hvor de er anvendte paa forskellig Maade, i Stedet for at finde dem i Kirkerne, hvor de hører til. Men Skylden derfor maa lægges paa den Tids Syn, og det er en fejl Opfattelse, naar man vil vælte Ansvarer derfor over paa Kirketiendeerne. Det føler jeg Trang til at sige her for at imødegaa en vrang Anskuelse, som jeg oftere har mødt.

Med Hensyn til det Spørgsmaal, som er draget frem, om de 20 eller 30 Aar for Gravenes Urørlighed vil jeg blot sige, at jeg forstaaer meget godt, at hvor der kun er snæver Kirkegaardsplads, er der en Vanskelighed ved at forlænge Tidsfristen. Men naar det er gjort her, er det bygget paa Erfaringen, fordi man har set, at det adskillige Gange var uhyggeligt at komme til at røre en Grav, hvor der havde været nedsænket en Kiste, som blot havde staaet i 20 Aar. Man ønsker jo, naar man berører en saadan Grav, kun at finde et Skelet og intet andet. Derfor er denne Tidsfrist foreslaaet forlænget til 30 Aar, og dette er vist i fuld Overensstemmelse med det kirkelige Udvalgs Forslag.

Om Lovforslaget i dets Helhed maa jeg sige, at det jo er et Led i hele den Udvikling, der finder Sted. Naar et Folk